

într-un fel mult mai profesional decât filmul-pirat. Au trecut anii și l-am redescoperit recent. Este ultimul monolog al lui Ryszard. (...)

Cei care aplaudă în timpul acestui ultim monolog sunt tortionarii. Spectatorii n-au aplaudat aproape niciodată, chiar la sfârșitul spectacolului. V-ați pus întrebarea : cum de referința la o realitate din viața lui cea mai "înălțătoare", cea mai luminoasă, s-a putut oare acorda, de exemplu, cu acel moment în care se pălmuiește singur ? Acest fel de detalii au fost adăugate în ultima perioadă a

repetițiilor. Toate acestea care erau direct legate de situația de martir au fost adăugate în timpul ultimelor perioade de repetiții în grup. Tot secretul muncii lui se afla în monologuri. Iar montajul acțiunilor adiționale, și al acțiunilor tuturor celorlalte personaje, și al costumelor, și al textului este acela care a suscitât asociația de idei cu un martiraj. Acolo, în ultimele perioade de repetiții, a adăuga un astfel de detaliu era foarte simplu. Cieslak era deja integrat unui curent de forțe atât de libere încât a putut ușor adăuga un element străin

partiturii sale de bază, dacă acesta nu purta atingere adevăratei structuri legată de viața lui, mării lui porniri către înalțuri, adică monologurilor sale, preținsele "monologuri".

E tot ce aveam de spus.

(Intervenție retranscrisă de Jean-Bernard Torrent)

* Acest text este retranscrierea, revăzută și corectată de Jerzy Grotowski, a intervenției sale din seara consacrată lui Ryszard Cieslak la 9 decembrie 1990 în cadrul *Secretului actorului* organizat de Academia experimentală a teatrelor în colaborare cu Teatrul Europei din sala Teatrului Odeon. Cu această ocazie au fost proiectate secvențe din filmul *Prințul constant*, înregistrare la care Jerzy Grotowski face aici referință.

PREZENTARE

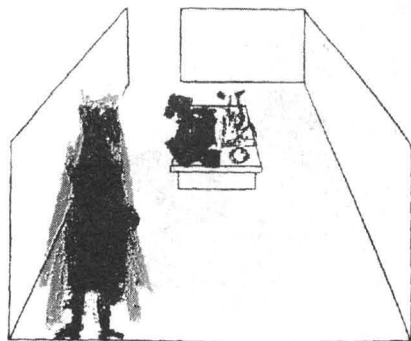
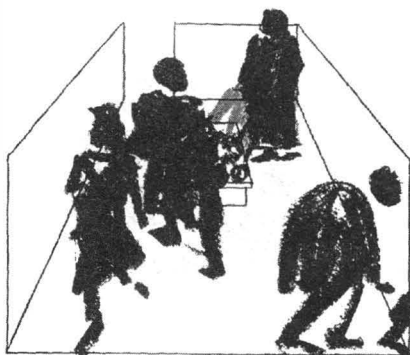
CENTRUL DE LUCRU AL LUI JERZY GROTOWSKI

CENTRUL DE LUCRU AL LUI JERZY GROTOWSKI, care-și duce activitatea în Toscana din august 1986 pe baza unui program trienal, s-a născut din inițiativa Centrului pentru Experiment și Cercetare Teatrală (*Centro per la Sperimentazione et la Ricerca Teatrale*) cu contribuția Regiunii Toscana și a Universității din California, Irvine, SUA și în colaborare cu Peter Brook, director al Centrului Internațional de Creații Teatrale (*Centre International de Créations Théâtrales*), Paris, Franța. Una din subvenții, printre altele, i-a fost acordată și de Fundația Rockefeller, N.Y., SUA.

Obiectivul CENTRULUI DE LUCRU AL LUI JERZY GROTOWSKI este de a transmite câtorva

indivizi din generația cea mai tânără concluziile practice, tehnice, metodologice și creative legate de munca pe care Grotowski a desfășurat-o timp de treizeci de ani.

Candidații sunt persoanele care au o experiență artistică - în anumite cazuri debutanți - activă în cadrul artelor spectacolului și care dispun nu numai de interese specifice, dar și de posibilități creative și de determinarea necesară unei munci întemeiată pe rigoare și precizie. Totuși, nu este vorba de o școală. Este mai curând un institut creativ de educație permanentă pentru artiștii adulți, având simțul răspunderii. Arta dramatică este, acolo, un vehicul al dezvoltării individuale; trainingul fiind, de fapt, în principal, o muncă creativă, așa cum o concepe Grotowski.

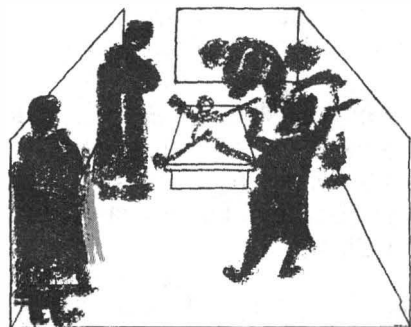
În decursul primilor ani, aproximativ 200 de tineri profesioniști, provenind din Italia, din toată Europa și din America au luat parte la activitatea CENTRULUI DE LUCRU AL LUI JERZY GROTOWSKI; Durata participării la lucru poate varia de la câteva zile la mai multe luni. Acesta este unul din aspectele caracteristice ale funcționării Centrului.

Aspectele tehnice elementare sunt următoarele :

- **Relația precizie/organicitate.**
- **Relația tradiție/lucru personal**
- **Relația ritual/spectacol.**
- **Dans și ritm.**
- **Cânt.**
- **Vibrația vocii**
- **Rezonanța spațială și corporală.**
- **Respirația.**
- **Conștiința spațiului și reacțiile la elementele sale constitutive.**
- **Improvizația într-o structură.**
- **Montajul de acțiuni fizice**
- **Montajul performanță/rol.**
- **Căutarea unei linii precise și a unei logici a impulsurilor și a acțiunilor fizice : partitură.**

Grupul angajat în programul de participare cu termen lung (de mai multe luni la câțiva ani) numără de la 10 la 20 de persoane care lucrează simultan, în timpul acestei perioade.

În afară de propria sa activitate la Pontedera, CENTRUL DE LUCRU AL LUI JERZY GROTOWSKI a organizat, în colaborare cu Centrul de Ajudor Tehnic și Formație Teatrală (*Centre d'Aide Technique et de Formation Théâtrales*) din Bruxelles (Belgia) o întâlnire de lucru cu tinerele companii teatrale din Nordul Europei și cu Château de l'Hermitage (Franța). În afara demonstrațiilor de lucru și a analizelor de spectacole, întâlnirea s-a articular în trei sesiuni practice consecutive (de aproximativ 10 zile fiecare) împreună cu actorii și regizorii, sub direcția lui Grotowski și a echipei sale de 4 asistenți. În mai 1987 o sesiune de lucru a avut loc la Universitatea din California, Irvine, SUA, cu contribuția lui *National Endowment for the Arts*, Washington, D.C.

În relație cu exigențele de creație și de cercetare, activitatea CENTRULUI DE LUCRU poate fi completată cu întâlnirile având un caracter de seminar. De exemplu, în februarie 1987 s-a ținut la Pontedera un seminar teoretic de câteva zile care a furnizat invitaților, vreo treizeci de persoane, cei mai mulți cercetători universitari și oameni de teatru, material de informație și de reflecție pentru o inițiere la faza actuală de lucru a lui Grotowski. Mai târziu, la Florența, în prezența a mai mult de 200 de persoane, a avut loc o întâlnire în care, pentru prima dată, Grotowski, în compania lui Peter Brook, a vorbit public despre programul de activități al Centrului.

În legătură cu seminarul din februarie 87, George Banu a scris :

“Grotowski vrea să se închidă, *nu singur cu cărțile, cum o făcea Craig, ci singur cu ceilalți*. Craig, care la începutul secolului, a răscolit teatrul occidental, s-a retras în anii treizeci la Florența unde a creat Arena Goldoni, iar Grotowski, el, și-a găsit *turnul* la douăzeci de kilometri numai, la Academia de Pontedera. Acolo, i-a poftit pe câțiva dintre prietenii lui pentru a putea vorbi în contextul *unei securități familiale și evita jocul social* (...). O voce de dincolo de teatru care incarnează această exigență supremă a cărei vocație nu este de a salva o artă, ci mai curând de a ajuta o ființă să se împlinească.”